

Taalgebruik in beslagzaken

Michel Verbijlen

1. INLEIDING

In de rechtsliteratuur werden talloze studies gewijd aan de materie van het beslag. Ook de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van talen in gerechtszaken is het voorwerp van vele studies. Specifieke literatuur over de toepassing van deze taalwet in beslagzaken is daarentegen eerder schaars. Nochtans is het belangrijk te weten in welke taal de akten van rechtspleging in een procedure van beslag opgesteld dienen te worden. Akten die strijdig zijn met de bepalingen van de taalwet zijn immers ambtshalve nietig. In dit seminarie wordt dieper ingegaan op de toepassing van de taalwet in beslagzaken.

In het eerste hoofdstuk worden vooreerst de historiek en de algemene kenmerken van de wet op het gebruik van talen in gerechtszaken behandeld. Deze algemene situering van de taalwet draagt bij tot een beter begrip ervan. Verder in dit hoofdstuk worden de akten besproken die aan de wet zijn onderworpen.

Het tweede hoofdstuk behandelt specifiek de toepassing van de taalwet in procedures van beslag. Na een bespreking van de relevante artikelen voor de materie van het beslag, worden per vorm van beslag de bijzonderheden in de toepassing van de taalwet besproken. Tot slot worden de implicaties van de taalwet op de praktijk besproken. Hierbij wordt in het bijzonder ingegaan op de nietigheidssanctie zoals voorgeschreven door de taalwet.

2. DE WET VAN 15 JUNI 1935 OP HET GERBUIK VAN TALEN IN GERECHTSZAKEN

2.1. KORTE HISTORIEK EN KENMERKEN

2.1.1. Artikel 30 van de Grondwet

Krachtens artikel 30 van de Grondwet is het gebruik van de in België gesproken talen vrij. Dit taalgebruik kan niet worden geregeld dan door een wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken. Voor handelingen van het openbaar gezag wordt het taalgebruik geregeld door de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken

(hierna: de ‘Taalwet Bestuurszaken’).¹ Voor de regeling van het taalgebruik in gerechtszaken geldt de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van talen in gerechtszaken (hierna: de ‘Taalwet Gerechtszaken’).²

2.1.2. Voorlopers

Voor de inwerkingtreding van de Taalwet Gerechtszaken bestonden er reeds verschillende besluiten en wetten die het taalgebruik in gerechtszaken regelden. Een kort overzicht hiervan:

- Het besluit van het voorlopig bewind van 16 november 1830;
- De wet van 17 augustus 1873 (betreffende het taalgebruik in strafzaken);
- De wet van 3 mei 1889, gewijzigd door de wetten van 4 september 1891 en 22 februari 1908, gecoördineerd bij KB van 16 september 1908 (ook betreffende het taalgebruik in strafzaken);
- De wet van 2 oktober 1918 betreffende het taalgebruik voor het militaire rechtscollege;
- Het KB van 4 oktober 1925, gewijzigd door het KB van 4 juni 1928 betreffende het taalgebruik in strafzaken in de kantons Eupen, Malmédy en St. Vith.

Deze regelingen werden afgeschaft door artikel 67 van de Taalwet Gerechtszaken. Pas met de inwerkingtreding van deze wet ontstond een geheel van voorschriften die het taalgebruik voor alle rechtscolleges in het land regelde en dit op grond van volstreekte gelijkheid tussen de Nederlandse en de Franse taal.³

2.1.3. Kenmerken

2.1.3.1. Eentaligheid van de gerechtelijke akten en de rechtspleging

Dit is het voornaamste kenmerk van de Taalwet Gerechtszaken.⁴ De artikelen 1, 2 en 2*bis* bepalen dat de rechtspleging in Wallonië, Vlaanderen en het arrondissement Eupen gevoerd wordt in respectievelijk het Frans, het Nederlands en het Duits. Artikel 3 bepaalt dat de rechtspleging voor de vredegerichten (en in bepaalde gevallen voor de politierechtbanken⁵) van het arrondissement Brussel wier rechtsgebied uitsluitend bestaat uit Vlaamse gemeenten gelegen buiten de Brusselse agglomeratie, in het Nederlands gevoerd wordt. Ook de vorderingen die worden ingesteld voor de rechtbank

¹ B.S. 2 augustus 1966.

² B.S. 22 juni 1935.

³ L. LINDEMANS, *Taalgebruik in gerechtszaken*, in A.P.R., 1973, nrs. 1-5.

⁴ D. COOREMAN, *De taalwetgeving in beslagzaken*, in Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders (ed.), 4^{de} Permanente vorming van de gerechtsdeurwaarders – 1998, Antwerpen, 1999, 101.

⁵ Namelijk wanneer die politierechtbanken kennis nemen van vorderingen tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval en het bedrag van die vordering niet hoger is dan 1.860 euro.

van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank, de rechtbank van koophandel en (opnieuw in bepaalde gevallen) de politierechtbank met zetel in het arrondissement Brussel worden in het Nederlands opgesteld indien de territoriale bevoegdheid van die rechtbank bepaald wordt door een plaats die zich bevindt op het grondgebied van een Vlaamse gemeente buiten de Brusselse agglomeratie.

De bedoeling van de wetgever was dat de rechtspleging in dezelfde taal zou geschieden, vanaf de dagvaarding tot en met de tenuitvoerlegging van het vonnis of het arrest.⁶ Dit kenmerk heeft er toe geleid dat in Brussel de tweetalige kamers (waarin de rechters nu in het Nederlands en dan in het Frans zitting hielden) werden afgeschaft.⁷ Een nuance op het beginsel van de eentaligheid ligt vervat in artikel 7 van de Taalwet Gerechtszaken. De partijen kunnen verzoeken dat de rechtspleging wordt voortgezet in een andere taal dan deze bepaald door die wet. Deze taalwijziging is evenwel onderworpen aan strenge vereisten: de aanvraag hiertoe moet gedaan worden door eiser in de inleidende akte, maar kan ook door verweerder gedaan worden. In ieder geval dienen beide partijen de wijziging *in limine litis* te aanvaarden en wordt de uiteindelijke beslissing genomen door de rechter. Of de partijen gebruik maken van deze mogelijkheid of niet, elke akte van rechtspleging mag slechts in één taal worden opgesteld. Tweetalige of meertalige akten zijn nietig.⁸

2.1.3.2. Territorialiteit in Vlaanderen en Wallonië

De wetgever bepaalde aldus dat de procedure in één taal moet gevoerd worden. Welke taal dat is, wordt bepaald aan de hand van het territorialiteitsbeginsel, althans in Vlaanderen, Wallonië en het arrondissement Eupen: een Nederlandstalige rechtspleging voor de rechtbanken in Vlaanderen, een Franstalige rechtspleging voor de rechtbanken in Wallonië en een Duitstalige rechtspleging voor de rechtbanken in Eupen (artikelen 1, 2, en *2bis* Taalwet Gerechtszaken).

Het territorialiteitsbeginsel geldt ook voor de Brusselse vredegerichten (en in bepaalde gevallen voor de Brusselse politierechtbanken) wier rechtsgebied uitsluitend bestaat uit Vlaamse gemeenten buiten de Brusselse agglomeratie en wanneer een Brusselse rechtbank kennis neemt van een zaak op grond van een territoriale bevoegdheid bepaald door een plaats die zich op het grondgebied van een Vlaamse gemeente buiten de Brusselse agglomeratie bevindt: de rechtspleging wordt dan in het Nederlands gevoerd (artikel 3 Taalwet Gerechtszaken).

2.1.3.3. Personaliteit in de Brusselse agglomeratie

⁶ L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 8.

⁷ F. DE PAUW, 'De grondslagen van de taalwetgeving in gerechtszaken', *R.W.* 2000-01, 1356.

⁸ L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, 'Wet Talen Gerechtszaken - Art. 1', in *Gerechtelijk Recht, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Antwerpen, nr. 5; L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 8.

In de gevallen die niet onder de toepassing van artikel 3 van de Taalwet Gerechtszaken vallen, wordt voor het arrondissement Brussel, de taal van de inleidende akte bepaald door de woonplaats van de verweerder of de meerderheid van de verweerders (artikelen 4 en 6 Taalwet Gerechtszaken). Indien de verweerder woont in een gemeente van de Brusselse (tweetalige) agglomeratie of geen gekende woonplaats in België heeft, kan de eiser, naar zijn keuze, de inleidende akte in het Nederlands of in het Frans opstellen. Een belangrijke nuance bij dit personaliteitsbeginsel is evenwel dat, wanneer de verweerder hierom *in limine litis* verzoekt, de rechtspleging wordt voortgezet in de andere taal. Het is de rechter die over het verzoek van de verweerder oordeelt.

Met het begrip ‘woonplaats’ viseert de wetgever de wettelijke woonplaats van de verweerder en niet de door de verweerder in het beslagexploot gekozen woonplaats. De gekozen woonplaats is immers een juridische constructie, die de partijen niet mag toelaten te ontsnappen aan de regelen van openbare orde van de Taalwet Gerechtszaken.⁹ Voor rechtspersonen geldt hun maatschappelijke zetel als woonplaats.¹⁰

2.1.3.4. Dwingend karakter – openbare orde

Krachtens artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken zijn de regels ervan voorgeschreven op straffe van nietigheid, ambtshalve door de rechter uit te spreken. Deze strenge sanctie verzekerde van meet af aan de correcte toepassing van de Taalwet Gerechtszaken. Andere taalwetten kenden dergelijke waarborg niet.¹¹ De Taalwet Gerechtszaken is van openbare orde, niet alleen de rechter moet de wet ambtshalve toepassen, ook de gerechtsdeurwaarder moet akten in de correcte taal betekenen. Belangrijk is de verzachting op dit principe in het tweede lid van artikel 40: ‘elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest op tegenspraak dekt de nietigheid van het exploit en van de overige akten van rechtspleging die de uitspraak zijn voorafgegaan’.¹²

2.1.3.5. Vrij taalgebruik door de burgers

De Taalwet Gerechtszaken laat het vrije taalgebruik door de burgers onverlet. Mocht de taalregeling verder gaan dan de magistratuur, de gerechtelijke ambtenaren en de balie, zou immers de grondwettelijke taalvrijheid in het gedrang komen. In concreto betekent dit dat partijen de taal van hun keuze gebruiken in elk stadium van de rechtspleging (ongeacht de taal van de rechtspleging of de voertaal van de rechtbank). De rechtbank kan, indien nodig, een beroep doen op een tolk of de zaak doorverwijzen naar een

⁹ Brussel 8 juli 1998, *P.&B.* 1999, 5.

¹⁰ L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, ‘Wet Talen Gerechtszaken, art. 4’, *l.c.*, nr. 1.

¹¹ L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 13.

¹² D. COOREMAN, *l.c.*, 93.

rechtbank van een ander taalgebied.¹³ Nochtans kan de vrijheid van taalgebruik de akten van rechtspleging niet aantasten.¹⁴

2.2. AKTEN ONDERWORPEN AAN DE TAALWET GERECHTSZAKEN

De Taalwet Gerechtszaken is van toepassing op akten van rechtspleging (zie artikelen 38 en 40) en akten van tenuitvoerlegging (zie artikel 37). Wat houden deze begrippen precies in?

- Een akte van rechtspleging wordt door de wetgever niet gedefinieerd. Het is een generische term. Van belang is het arrest van het Hof van Cassatie van 28 april 1988 dat een definitie van akte van rechtspleging bevat: het gaat om 'een akte in het kader van een gerechtelijke procedure of onder controle van het gerecht, uitgaande van de partijen, hun mandatarissen of de medewerkers van de rechter'.¹⁵ Voorafgaand aan deze uitspraak werd het element van controle van het gerecht niet in aanmerking genomen en werd een akte van rechtspleging gedefinieerd als 'een akte in het kader van een gerechtelijke procedure'.¹⁶ Over de betekenis van het begrip was er onzekerheid in de rechtspraak en rechtsleer, sommigen hanteerden een ruime definitie, anderen een enge.¹⁷

- Een akte van tenuitvoerlegging voert een vonnis of arrest uit, maar kan ook een authentieke uitvoerbare akte of een gelijkgestelde akte zijn. Een akte van tenuitvoerlegging, zoals een beslagexploot, is steeds een akte van rechtspleging: de akte gaat uit van een van de partijen of een mandataris (de gerechtsdeurwaarder) en is onderworpen aan de controle van het gerecht. De begrippen *akte van rechtspleging* en *akte van tenuitvoerlegging* mogen niet met elkaar verward worden. Artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken is van toepassing wanneer beslag wordt gelegd in uitvoering van een vonnis of arrest. Wordt daarentegen beslag gelegd in uitvoering van een notariële akte, is dit artikel niet van toepassing. In beide gevallen is het beslagexploot een akte van rechtspleging, doch enkel in het eerste geval is het een akte van tenuitvoerlegging in de zin van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken.¹⁸ Dit onderscheid is vooral van belang bij het bepalen van de taal van het bevel tot betalen en het beslagexploot bij het uitvoerend onroerend beslag. In de praktijk gebeuren de meeste onroerende beslagen immers in uitvoering van een authentieke akte, namelijk in het kader van hypothecaire leningen.¹⁹

- Notariële akten vallen in principe niet onder de toepassing van de Taalwet Gerechtszaken. Evenmin zijn ze onderworpen aan de bepalingen van de Taalwet Bestuurszaken. De notaris is noch een agent van de rechtspleging,

¹³ Zie bvb. artikel 30, tweede lid Taalwet Gerechtszaken.

¹⁴ Rb. Brussel, 28 april 1937, R.W. 1936-37, 1501; L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 12.

¹⁵ Cass. 28 april 1988, *Arr. Cass.* 1987-88, nr. 527.

¹⁶ D. COOREMAN, *l.c.*, 95.

¹⁷ Zie J. VAN COMPERNOLLE, 'Le Code judiciaire et la théorie des nullités', *R.C.J.B.*, 1977, 609.

¹⁸ D. COOREMAN, *l.c.*, 95-96.

¹⁹ D. COOREMAN, *l.c.*, 104.

noch een bestuurlijke overheid. Partijen kunnen dus vrij bepalen in welke taal de notariële akte zal worden opgesteld. Discussie bestaat over de vraag of een notariële akte betreffende de tenuitvoerlegging van een vonnis of arrest onderworpen is aan artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken.²⁰ Een notariële akte die tot grondslag strekt van een uitvoerend onroerend beslag, kan niet worden beschouwd als een akte van rechtspleging (in de zin van artikel 37), wanneer ze werd opgesteld *voor* het vatten van de rechtbank en *niet* de uitvoering van een vonnis beoogt. Op basis van deze uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel, kan *a contrario* worden afgeleid dat een notariële akte, opgesteld in het kader van de tenuitvoerlegging van een vonnis of arrest, wel onderworpen is aan artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken en dus in de taal van dat vonnis of arrest moet worden opgesteld²¹.

- Buitengerechtelijke akten worden gedefinieerd als akten die betrekking hebben op een rechtspleging waarvan het gerecht (nog) geen kennis heeft genomen. Deze akten, ongeacht van wie ze uitgaan (een particulier of een gerechtsdeurwaarder), vallen buiten het toepassingsgebied van de Taalwet Gerechtszaken en kunnen dus opgesteld worden in eender welke taal.²²

- Andere akten, uitgaande van magistraten en openbare ambtenaren zijn geen akten van rechtspleging en zijn derhalve niet onderworpen aan de Taalwet Gerechtszaken. De bestuurlijke akten van gerechtelijke overheden en diensten zijn evenmin aan de Taalwet Gerechtszaken onderworpen. Beide categorieën vallen echter wel onder de toepassing van de regels van de Taalwet Bestuurszaken.²³

3. DE TAALWET GERECHTSZAKEN EN HET BESLAG

Zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, is de Taalwet Gerechtszaken van toepassing op akten van rechtspleging en akten van tenuitvoerlegging. Welke rol speelt de Taalwet Gerechtszaken dan in de materie van het beslag?

3.1. RELEVANTE ARTIKELEN VOOR DE MATERIE VAN HET BESLAG

Uiteraard is het toepassingsgebied van de Taalwet Gerechtszaken uitgebreider dan enkel het beslag. Daarom wordt hier een kort overzicht gegeven van de voornaamste principes uit de artikelen die een rol spelen bij de materie van het beslag²⁴:

²⁰ L. LINDEMANS, *o.c.*, nrs. 40-44.

²¹ Brussel 24 september 1998, *P. & B.* 1999, 7.

²² L. LINDEMANS, *o.c.*, nrs. 26-28

²³ Voor een uitgebreide uiteenzetting over akten van magistraten als openbare ambtenaren en bestuurlijke akten van gerechtelijke overheden en diensten: zie o.m. L. LINDEMANS, *o.c.*, nrs. 29-39.

²⁴ Zie ook: D. COOREMAN, *l.c.*, 93-94.

Voor wat betreft de artikelen 1, 2, *2bis* en 3 die het principe van de eentaligheid van de rechtspleging per rechtsgebied bepalen, wordt verwezen naar de uiteenzetting in het vorige hoofdstuk. Hetzelfde geldt voor de artikelen 4 en 6 met betrekking tot de taalregeling in het arrondissement Brussel.

Zoals in het vorige hoofdstuk al werd aangehaald, is een taalwijziging die door de partijen eenstemmig gevraagd wordt, overeenkomstig artikel 7 steeds mogelijk. Deze wijziging moet in *limine litis* worden aanvaard door beide partijen en het is de rechter die de uiteindelijke beslissing tot verwijzing neemt. Indien namelijk de rechter beslist om in te gaan op een verzoek tot taalwijziging in toepassing van artikel 7, zal hij de zaak verwijzen naar een gerecht van dezelfde rang dat in een ander taalgebied gevestigd is en het meest nabij gelegen is of naar een gerecht van dezelfde rang uit het taalgebied dat door de partijen gezamenlijk is gekozen. Zo zijn de rechtbanken in Vlaanderen in feite samengesteld uit magistraten die het Frans voldoende machtig zijn, maar is het hen niet toegelaten een zaak in het Frans te behandelen, zelfs niet wanneer de partijen dit uitdrukkelijk verzoeken. Zij hebben de verplichting om de zaak te verwijzen naar een rechtbank in het Franse taalgebied.²⁵

Artikel 37 bepaalt dat vonnissen en arresten eveneens als de akten betreffende hun tenuitvoerlegging, in de taal van de rechtspleging moeten gesteld worden. Krachtens artikel 38 moet een vertaling worden toegevoegd aan elke akte van rechtspleging, elk vonnis of elk arrest, wanneer de betekening daarvan in een andere taal dan deze van de akte dient te gebeuren.

Zoals aangehaald in het vorige hoofdstuk bepaalt artikel 40 dat de regels van de Taalwet Gerechtszaken op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven.

In artikel 42, eerste lid worden de Nederlandse, Franse en Duitse taalgebieden gelijkgeschakeld met de taalgebieden zoals bepaald in de Taalwet bestuurszaken. In het tweede lid van artikel 42 worden de gemeenten van de Brusselse (tweetalige) agglomeratie opgesomd.

3.2. BESLAG: BIJZONDERHEDEN I.V.M. DE TAALWET GERECHTSZAKEN

3.2.1. *Bewarend beslag in het algemeen*

De machtiging tot het leggen van bewarend beslag wordt gevraagd bij eenzijdig verzoekschrift.²⁶ De taal waarin dit verzoekschrift wordt opgesteld, wordt bepaald aan de hand van de ligging van de goederen die het voorwerp van het beslag zullen uitmaken. Artikel 633 Ger. W. bepaalt namelijk dat de vorderingen inzake bewarende beslagen uitsluitend worden gebracht voor de rechter van de plaats van het beslag, tenzij de wet anders bepaalt. In samenhang gelezen met de artikelen 1, 2, *2bis* en 3 van de Taalwet Gerechtszaken, betekent dit dat de ligging van het onroerend goed of van de roerende goederen bepalend is voor de taal van het verzoekschrift waarop het

²⁵ L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 9.

²⁶ E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.* 2001, nr. 444, p. 280.

bewarend beslag wordt toegestaan. In geval van bewarend beslag onder derden bepaalt artikel 633, tweede lid Ger. W. dat de rechter van de woonplaats van de beslagen schuldenaar bevoegd is. Indien echter deze woonplaats zich in het buitenland bevindt of onbekend is, is de rechter van de plaats van tenuitvoerlegging van het beslag bevoegd. Met andere woorden, de taal van het verzoekschrift wordt bepaald door het taalgebied van de beslagen schuldenaar of, in de tweede hypothese, door het taalgebied van de derde in handen van wie het beslag wordt gelegd. De taal van het beslagexploot zelf, wordt ook via deze artikelen bepaald.

Dit betekent dat het verzoekschrift en het beslagexploot in het Frans moeten worden opgesteld, wanneer de goederen die het voorwerp van het beslag zijn, zich bevinden in het Franse taalgebied zoals omschreven in artikel 1 van de Taalwet Gerechtszaken; in het Nederlands wanneer de goederen zich bevinden in het Nederlandse taalgebied, zoals omschreven in artikel 2 van de Taalwet Gerechtszaken; en in het Duits wanneer de goederen zich bevinden in het arrondissement Eupen, zoals bepaald door artikel 2*bis* van de Taalwet Gerechtszaken. Wanneer iemand bewarend beslag wenst te leggen op een goed, gelegen in een van de Vlaamse gemeenten van het arrondissement Brussel (dus buiten de tweetalige agglomeratie), zal hij overeenkomstig artikel 3, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken, zijn verzoekschrift, gericht tot de Brusselse beslagrechter, in het Nederlands dienen op te stellen.²⁷ Voor het leggen van een bewarend beslag in de Brusselse agglomeratie, heeft de beslaglegger de keuze om het verzoekschrift in het Frans dan wel in het Nederlands op te stellen (artikel 4 Taalwet Gerechtszaken). Zo zal een bewarend beslag op een onroerend goed in Asse, een gemeente gelegen in het Nederlandse taalgebied, worden toegestaan in het Nederlands.²⁸ Voor een bewarend beslag op een onroerend goed in Schaarbeek²⁹, een gemeente gelegen in de Brusselse agglomeratie, heeft de eiser de keuze van taal. Het verzoekschrift tot het leggen van een bewarend beslag onder derden, in handen van een bank met zetel te Antwerpen, dient in het Nederlands opgesteld te worden.

Ook wanneer in toepassing van artikel 1414 Ger. W. een bewarend beslag wordt gelegd, wordt de taal van het beslagexploot bepaald aan de hand van de ligging van de goederen.³⁰ Dit artikel bepaalt dat 'elk vonnis (...) geldt als toelating om bewarend beslag te leggen voor de uitgesproken veroordelingen, tenzij anders is beslist'. Het bewarend beslag is in zulk geval *geen* maatregel van tenuitvoerlegging zodat het exploot niet noodzakelijk in de taal van het vonnis moet worden opgesteld. Er wordt geen toepassing gemaakt van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken.

²⁷ L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, 'Wet Talen Gerechtszaken, art. 3', *l.c.*, nrs. 2-3.

²⁸ D. COOREMAN, *l.c.*, 97.

²⁹ Of een andere gemeente van de Brusselse agglomeratie, zoals opgesomd in artikel 42, tweede lid Taalwet Gerechtszaken.

³⁰ D. COOREMAN, *l.c.*, 97.

3.2.2. (Derden)verzet

Krachtens de artikelen 1033 en 1419, eerste lid Ger.W., kan al wie niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, verzet doen tegen de beslissing waarbij toelating tot bewarend beslag wordt verleend of geweigerd, als deze beslissing zijn rechten benadeelt. De artikelen 24 en 27 van de Taalwet Gerechtszaken regelen het taalgebruik voor het hoger beroep en de voorziening in cassatie. Over de taal van de procedure in derdenverzet en de akte houdende derdenverzet, bevat de wet geen enkele bepaling.³¹ Daarom bestond er in de rechtspraak en rechtsleer lange tijd een controverse betreffende het taalgebruik in derdenverzet. Het centrale twistpunt was de vraag of de akte houdende derdenverzet al dan niet een akte is tot inleiding van het geding. Dit is immers het criterium van artikel 4 van de Taalwet Gerechtszaken. Er waren twee verschillende opvattingen. Het Hof van Cassatie heeft met het arrest van 26 november 1999³² een einde gesteld aan de controverse.

3.2.2.1. Het derdenverzet is een zelfstandige procedure.

Deze rechtspleging, die voor de beslagrechter wordt gevoerd, is een aparte en dus nieuwe procedure die niet noodzakelijkerwijze in dezelfde taal wordt gevoerd als de voorafgaande procedure waarbij het beslag werd toegestaan.³³ De dagvaarding in derdenverzet is aldus een akte tot inleiding van het geding en valt onder toepassing van artikel 4, §1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken. Dit was de zienswijze van de Franstalige beslagrechters in Brussel: het derdenverzet *wortelt* in de voorafgaande eenzijdige procedure, maar is er *geen verlenging* van. De Taalwet Gerechtszaken moet slechts worden toegepast op de tegensprekelijke procedure, waarin de verweerder verschijnt.³⁴ Dit was ook de mening van LINDEMANS.³⁵

3.2.2.2. Het derdenverzet is een voortzetting van de beschikking.

De dagvaarding in derdenverzet wordt niet beschouwd als akte tot inleiding van het geding. Het verzoekschrift dat aanleiding gaf tot de beschikking waarbij het beslag werd toegestaan of geweigerd, is de akte tot inleiding van het geding.³⁶ Het derdenverzet is aldus de voortzetting van de voorafgaande

³¹ Beslagr. Brussel 10 maart 1997, *J.T.* 1997, 460; H. BOULARBAH en J. ENGLEBERT, 'La tierce opposition contre une ordonnance rendue sur requête unilatérale introduit-elle une nouvelle instance?', *J.T.* 2000, 423.

³² Cass. 26 november 1999, *Arr. Cass.* 1999, nr. 632.

³³ Vb.: Brussel 9 februari 1972, *Pas.* 1972, II, 83; Beslagr. Brussel 6 april 1972, *Pas.* 1972, III, 51; Beslagr. Brussel 3 april 1973, *R.W.* 1973-74, 1737; Brussel 23 juli 1998, *P&B* 1999, 20.

³⁴ D. COOREMAN, *l.c.*, 99.

³⁵ L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, 'Wet Taalgebruik Gerechtszaken, art. 37', *l.c.*, nr. 8.

³⁶ Vb.: Beslagr. Brussel 9 augustus 1993, *T.B.B.R.* 1995, 419; Beslagr. Brussel 2 september 1997, *T.B.B.R.* 1997, 449; Voorz. Brussel 3 februari 1999, *J.D.J.* 1999, 37.

procedure op eenzijdig verzoekschrift en zal moeten worden gevoerd in de taal van dit verzoekschrift overeenkomstig artikel 4, §1, derde lid van de Taalwet Gerechtszaken. Dit was tevens de opvatting van een aantal auteurs. Als argumenten worden onder andere naar voren gebracht dat het derdenverzet niet kan bestaan zonder de eerder gewezen beschikking, dat de verweerder-beslagene virtueel aanwezig is in de eenzijdige procedure, dat bij verzet het tegensprekelijk debat wordt geopend over een reeds bestaande zaak en dat er continuïteit moet bestaan in de behandeling (en dus ook de taal) van de zaak.³⁷

3.2.2.3. Het arrest van het Hof van Cassatie van 26 november 1999

Het Hof van Cassatie heeft met het arrest van 26 november 1999 een einde gesteld aan deze controverse, in het voordeel van de eerste opvatting hierboven beschreven. De feiten aan de basis van dit arrest kunnen als volgt samengevat worden: De Gentse firma Pralidas krijgt van de (Franstalige) beslagrechter te Brussel de toelating om over te gaan tot het leggen van een bewarend beslag in handen van de bank van haar schuldenaar, de firma Leonidas. Deze toelating wordt verleend op eenzijdig verzoekschrift, opgesteld in de Franse taal. De firma Leonidas laat daarop aan haar schuldeiser een akte houdende derdenverzet betekenen met het doel om de beschikking van de beslagrechter te laten intrekken en de opheffing van het bewarend beslag te verkrijgen. Deze akte houdende derdenverzet wordt in het Frans opgesteld terwijl de firma Pralidas haar zetel te Gent heeft. De beslagrechter oordeelt dat, in het licht van artikel 4 § 1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken, de akte houdende derdenverzet in het Nederlands en niet in het Frans diende opgesteld te worden. De Firma Pralidas is immers in Gent gevestigd. Ten gevolge hiervan wordt dan ook de nietigheid van de akte uitgesproken. Het Hof van Beroep te Brussel bevestigt deze uitspraak en oordeelt uitdrukkelijk dat het derdenverzet een nieuwe procedure in het leven roept. Omdat de firma Pralidas gevestigd is in Gent, diende deze akte in het Nederlands te worden opgesteld. De firma Leonidas stapt naar het Hof van Cassatie dat uiteindelijk de beslissingen in eerste aanleg en in hoger beroep bevestigt.

Wanneer toelating om bewarend beslag te leggen werd verleend op eenzijdig verzoekschrift, kan de beslagene (indien hij niet in de zaak is tussengekomen) de voorziening bedoeld in de artikelen 1033 en 1419, eerste lid Ger. W. aanwenden. Volgens het Hof is die voorziening, door de wet 'verzet' genoemd, in werkelijkheid een *derdenverzet*. Deze voorziening wordt, krachtens artikelen 1034 en 1125 Ger. W., indien ze bij wijze van hoofdvordering wordt ingeleid, met dagvaarding aan alle partijen gebracht voor de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen. Een dergelijke dagvaarding leidt een nieuw geding in, waarbij de verzetdoende partij (voor het eerst) in geschil treedt met de beslaglegger.³⁸ De dagvaarding houdende

³⁷ D. COOREMAN, *l.c.*, 100-102; G. DE LEVAL, 'Au sujet de l'inversion du contentieux', in *Liber Amicorum*, Commission droit et vie des affaires 1998.

³⁸ Cass. 26 november 1999, *Arr. Cass.* 1999, nr. 632; *R.W.* 2000-01, 772, *J.L.M.B.* 2000, 101, noot G. DE LEVAL; *A.J.T.* 1999-00, 483, noot J. BILLIET; *J.T.* 2000, 419, noot H.

derdenverzet is, met andere woorden, een akte tot inleiding van het geding. Bijgevolg moet er toepassing worden gemaakt van artikel 4, §1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken. ‘De *akte tot inleiding van het geding* wordt in het Frans opgesteld, indien de verweerder woonachtig is in het Franse taalgebied; in het Nederlands, indien de verweerder woonachtig is in het Nederlandse taalgebied; in het Frans of in het Nederlands, ter keuze van de eiser, indien de verweerder woonachtig is in een gemeente van de Brusselse agglomeratie of geen gekende woonplaats heeft in België.’ Het derde lid van artikel 4 van de Taalwet Gerechtszaken is volgens het Hof van Cassatie niet van toepassing omdat dit betrekking heeft op de *voortzetting* van de rechtspleging.

In deze zaak werd reeds in eerste aanleg en in hoger beroep in dezelfde zin geoordeeld door de beslagrechter van Brussel en het Hof van Beroep van Brussel.³⁹ Er dient gewezen te worden op het feit dat de oplossing van het Hof van Cassatie in zijn arrest van 26 november 1999 slechts juist is vanuit het oogpunt van de taalproblematiek. Vanuit procesrechtelijk perspectief is de oplossing voor kritiek vatbaar.⁴⁰

3.2.3. *Uitvoerend beslag in het algemeen*

Zoals reeds hoger aangehaald, beschikt de beslaglegger in het geval van een bewarend beslag niet noodzakelijk over een vonnis of een arrest ten gronde. In het geval van een uitvoerend beslag, waarbij de beslaglegger steeds schuldeiser is van de beslagene, is dit echter wel het geval⁴¹. Als de tenuitvoerlegging plaatsvindt krachtens een rechterlijke uitspraak, dan moet die vooraf aan de schuldenaar worden betekend. De betekening aan de schuldenaar is niet nodig wanneer de schuldvordering vervat ligt in een notariële akte. Bovendien, dient in het geval van de gedwongen tenuitvoerlegging op roerend goed, op onroerend goed, op tak- en wortelvaste vruchten en op zee- en binnenschepen, een bevel tot betalen aan de schuldenaar betekend te worden.⁴² De vraag rijst in welke taal deze betekeningen dienen te gebeuren. Artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken zal een centrale rol spelen bij de taalregeling in het kader van het uitvoerend beslag.

Hoewel het bevel tot betalen in het algemeen niet beschouwd wordt als een akte tot inleiding van het geding, kan het wel een akte van rechtspleging zijn in de zin van artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken.⁴³ Het bevel kan immers een akte zijn in het kader van een gerechtelijke procedure of onder controle van het gerecht, uitgaande van de partijen, hun mandatarissen of de

BOULARBAH en J. ENGLEBERT en bespreking: K. WAGNER, ‘Enkele actuele problemen van derderverzet: beslag, dagvaardingstermijn en taalgebruik’, *R.W.* 2002-03, 687-694.

³⁹ Beslagr. Brussel 10 maart 1997, *J.T.* 1997, 460; Brussel 8 oktober 1997, *onuitgeg.* waartegen het cassatieberoep werd verworpen door Cass. 26 november 1999, *gecit.*

⁴⁰ Zie H. BOULARBAH en J. ENGLEBERT, *l.c.*, 420-422; K. WAGNER, ‘Enkele actuele problemen van derderverzet: beslag, dagvaardingstermijn en taalgebruik’, *R.W.* 2002-03, 694.

⁴¹ E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.*, Antwerpen, Kluwer, 2001, nrs. 504 e.v., 315 e.v.

⁴² E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.*, Antwerpen, Kluwer, 2001, nr. 548, 335.

⁴³ D. COOREMAN, *l.c.*, 102.

medewerkers van de rechter.⁴⁴ Het bevel moet beschouwd worden als de eerste akte van tenuitvoerlegging. Bijgevolg is het bevel onderworpen aan artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken. Ook het beslagexploot is een akte die de tenuitvoerlegging van een rechterlijke uitspraak betreft.⁴⁵ Het gevolg van de kwalificatie als akten van tenuitvoerlegging, is dat zowel het bevel tot betalen als het beslagexploot dient opgesteld te worden in de taal van het vonnis of arrest ter uitvoering waarvan ze worden betekend (artikel 37 Taalwet Gerechtszaken).

Artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken is, net als artikel 633 Ger.W., van openbare orde. In bepaalde situaties kan er echter tussen deze beide regels een tegenstrijdigheid ontstaan. Een schuldeiser met woonplaats te Gent legt uitvoerend beslag onder derden in handen van de bank van zijn schuldenaar. Deze bank is, net als de schuldenaar, gevestigd te Charleroi. Het beslag vindt plaats krachtens een Nederlandstalig vonnis. Overeenkomstig artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken, zal het beslagexploot in de Nederlandse taal opgesteld worden. Overeenkomstig artikel 633, tweede lid Ger. W., zal het beslagexploot in de Franse taal opgesteld worden. Welke regel moet dan toegepast worden?

3.2.4. *Uitvoerend beslag op onroerend goed*

3.2.4.1. **Procedure van minnelijke schikking**

In het geval van uitvoerend beslag op onroerende goederen moet er bijzondere aandacht geschonken worden aan artikel 59 van de Wet op het hypothecair krediet van 4 augustus 1992 (hierna: de ‘Wet Hypothecair Krediet’).⁴⁶ Deze wet is van toepassing op het hypothecair krediet bestemd voor het financieren van de verwerving of het behoud van onroerende zakelijke rechten, toegekend aan een natuurlijk persoon, die uitsluitend handelt met een oogmerk dat vreemd is aan zijn handels –of beroepsactiviteiten (artikel 1). Elke tenuitvoerlegging of elk beslag dat plaatsvindt krachtens een vonnis of een andere authentieke akte, moet in het kader van deze wet, op straffe van nietigheid, worden voorafgegaan door een poging tot minnelijke schikking voor de beslagrechter (artikel 59). Zo is de Wet Hypothecair Krediet van toepassing wanneer de geleende bedragen bestemd zijn voor de aankoop van een gezinswoning. Gaat het daarentegen om een investeringskrediet, toegestaan aan een particulier om zijn activiteiten als zaakvoerder van een vennootschap te financieren, wordt geen toepassing gemaakt van de Wet Hypothecair Krediet. Indien geen poging tot minnelijke schikking werd ondernomen (miskenning van artikel 59) zal de beslagprocedure (relatief) nietig zijn.⁴⁷

⁴⁴ Voor de definitie van akte van rechtspleging: Cass. 28 april 1988, *Arr. Cass.* 1987-88, nr. 527.

⁴⁵ L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, ‘Wet Talen Gerechtszaken, art. 37’, *l.c.*, nr. 8.

⁴⁶ *B.S.* 19 augustus 1992.

⁴⁷ I. DIERCXENS, ‘Uitvoerend beslag op onroerend goed’, *Notarius* 1997, 441.

De procedure van minnelijke schikking valt onder de toepassing van de Taalwet Gerechtszaken. Het gaat namelijk om een procedure van willige rechtsmacht, waarop artikel 9 van de Taalwet Gerechtszaken van toepassing is: 'De akten van willige rechtsmacht worden gesteld in de taal van de gedingbeslissende rechtsmacht'. Dit is de taal van de rechter voor wie men verschijnt.

In het geval van tenuitvoerlegging krachtens een vonnis of arrest, is artikel 59 van de Wet Hypothecair Krediet slechts van toepassing indien het vonnis of arrest een uitvoerbare titel verleent in het kader van een toegestane hypothecaire lening met persoonlijke doeleinden. Dit zou het geval kunnen zijn, wanneer een uitvoerbare titel aan de rechter moet worden gevraagd omdat de notariële akte waarover men beschikt, op zich niet voldoet aan de voorwaarden om uitvoerbaar te zijn.⁴⁸

In het geval van tenuitvoerlegging krachtens een notariële akte zijn er twee mogelijke aanknopingspunten om de bevoegde rechter (en bijgevolg de taal) te bepalen. Men kan rekening houden met de ligging van het onroerend goed (artikel 629, 6^o Ger. W.) maar volgens sommige auteurs is het even verdedigbaar om de taal van de notariële akte te volgen. De taal van de akte mag immers verondersteld worden de taal van de schuldenaar (en eventueel ook de schuldeiser) te zijn. De wetgever heeft niet bepaald welke taalregels van toepassing zijn, zodat een beroep op de gewone regels gedaan moet worden.⁴⁹ Artikel 59 van de Wet Hypothecair Krediet beoogt een bijkomende bescherming en het kan helemaal niet de bedoeling geweest zijn om de procedure van tenuitvoerlegging te verzwaren.

3.2.4.2. Bevel tot betalen en beslagexploot

In welke taal dienen het voorafgaande bevel tot betalen en het beslagexploot opgesteld te worden in het geval van uitvoerend onroerend beslag? Bij het beantwoorden van deze vraag, is het belangrijk om opnieuw een onderscheid te maken naar de aard van de uitvoerbare titel. Het beslag kan gelegd worden op basis van een vonnis of arrest met betrekking tot een bodemgeschil of op basis van een (grosse van een) notariële akte.⁵⁰

3.2.4.2.1. Hypothese 1

Het beslag gebeurt op basis van een vonnis of arrest. In dit geval is artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken van toepassing en zullen het bevel tot betalen en het beslagexploot, opgesteld dienen te worden in de taal van dit vonnis of

⁴⁸ D. COOREMAN, *l.c.*, 111.

⁴⁹ D. COOREMAN, *l.c.*, 105.

⁵⁰ C. DE BUSSCHERE, 'De bijzondere rechtspleging van het onroerend beslag en de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken – Toepassing op onroerende goederen gelegen in een gemeente van het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde (Provincie Vlaams Brabant)', *T. Not.* 1999,408.

arrest. Het bevel dat het uitvoerend beslag op onroerend goed voorafgaat en het beslagexploot zijn immers akten van tenuitvoerlegging van het vonnis of arrest in de zin van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken.⁵¹

In de rechtsleer⁵² werd met betrekking tot het bevel de volgende nuance gemaakt. Het voorafgaande bevel is geen akte van tenuitvoerlegging, maar een daad die de tenuitvoerlegging voorafgaat en waarop elke uitwinning noodzakelijkerwijze steunt. Het bevel laat aan de schuldenaar weten dat zijn goederen zullen worden uitgewonnen indien hij zijn schuldeiser niet betaalt. Wanneer het bevel wordt overgeschreven (artikel 1567 Ger. W.), dan is het wel een akte van tenuitvoerlegging. Met andere woorden; de toepassing van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken is afhankelijk van de overschrijving van het bevel. Dit zorgt voor onzekerheid wat betreft de taal waarin het bevel moet worden opgesteld. In dit standpunt wordt het verzet tegen het bevel *niet* beschouwd als een incident in de beslagprocedure. Het bevel is immers geen akte van tenuitvoerlegging. Wanneer verzet wordt gedaan na het beslag (verzet tegen het beslag zelf), wordt de procedure *wel* beschouwd als een incident in de beslagprocedure. Hierdoor wordt een onderscheid gecreëerd tussen deze beide verzetprocedures en wordt er onzekerheid in het leven geroepen wat betreft de taal waarin de akte houdende verzet nu precies moet worden opgesteld. Het verzet tegen het bevel wordt beschouwd als een nieuwe procedure, terwijl het verzet tegen het beslag wordt beschouwd als een deel van de bestaande procedure, zodat enkel het laatstgenoemde verzet in de taal van het beslag zal dienen te gebeuren. Echter, zoals het Hof van Cassatie in zijn arrest van 26 november 1999 heeft beslist, is de akte houdende verzet een akte tot inleiding van het geding en wordt een nieuwe procedure in het leven geroepen zodat artikel 4, tweede lid van de Taalwet gerechtszaken van toepassing is op de akte houdende verzet. De taal van de verzetprocedure kan dus een andere taal zijn dan deze van de beslagprocedure. Zowel het verzet tegen het bevel als tegen het beslag zijn aldus akten tot inleiding van het geding en onderworpen aan artikel 4 § 1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken.

Ook in het geval van uitvoerend beslag op onroerend goed krachtens een rechterlijke uitspraak kan een probleem ontstaan van tegenstrijdigheid tussen artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken en artikel 633 Ger. W.

3.2.4.2.2. *Hypothese 2*

Indien daarentegen het beslag gelegd wordt op basis van een (grosse van een) notariële akte, zijn het bevel tot betalen en het beslagexploot geen akten van tenuitvoerlegging in de zin van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken. Een notariële akte is immers geen vonnis of arrest.⁵³ De vraag rijst dan of het

⁵¹ L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 274.

⁵² C. ENGELS, *Het uitvoerend beslag op onroerend goed en de daarbijhorende rangregeling*, Antwerpen, 1981, 138, nrs. 181-182.

⁵³ C. DE BUSSCHERE, *l.c.*, 408; D. COOREMAN, *l.c.*, 105; I. DIERCXENS, *l.c.*, 445.

taalgebruik voor het bevel tot betalen en het beslagexploot vrij is of niet. Hierover bestaat discussie. Volgens de ene heeft de beslaglegger de keuze in welke taal de akten ter uitvoering van een notariële akte worden opgesteld.⁵⁴ De andere neemt de ligging van het onroerend goed als uitgangspunt voor de bepaling van de taal waarin het bevel en beslagexploot worden opgesteld, zelfs wanneer de notariële akte in een andere taal is opgesteld.⁵⁵ Deze laatste benadering, die een toepassing is van artikel 633 Ger. W., lijkt de meest logische en coherente oplossing te zijn. De regels van de Taalwet Gerechtszaken toepassen op een notariële akte heeft geen enkele wettelijke basis en zorgt enkel voor rechtsonzekerheid. Bij gebrek aan specifieke bepalingen over de taalregeling bij de uitvoering van een notariële akte, moet gebruik gemaakt worden van de basisregels. Dit betekent dat artikel 633 Ger. W. van toepassing is en enkel de taal van de ligging van het onroerend goed in aanmerking genomen moet worden.

Uiteraard zullen notariële akten wel onderworpen zijn aan de toepassing van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken indien zij in het kader van de uitvoering van een vonnis of arrest zijn opgemaakt.

3.2.4.3. Aanstelling notaris

De beslagrechter van de plaats waar het onroerend goed is gelegen, zal in principe de notaris aanstellen. Dit volgt uit de combinatie van artikelen 1, 2, *2bis* en 3 van de Taalwet Gerechtszaken met artikel 633 Ger. W., dat van openbare orde is.⁵⁶ Zo besliste een Franstalige kamer van het Hof van Beroep te Brussel dat het verzoekschrift tot aanstelling van een notaris gelast met de verkoop van een onroerend goed gelegen te Bever (een gemeente in de provincie Vlaams-Brabant), op straffe van nietigheid in het Nederlands (en niet in het Frans) opgesteld diende te worden. De taal waarin het verzoekschrift tot aanstelling van de notaris, in toepassing van artikel 1580 Ger. W., wordt opgesteld, is dus afhankelijk van de ligging van het goed.⁵⁷

Deze rechterlijke uitspraak is een logische toepassing van de territoriale bevoegdheid die bepalend is voor de taal van de rechter. Het principe van de eentaligheid, op gerechtelijk vlak, van het *Nederlandse* taalgebied wordt weergegeven door de artikelen 2 en 3, lid 2 van de Taalwet Gerechtszaken. In casu is het laatstgenoemde artikel van belang: wanneer een zaak voor de Brusselse beslagrechter (behorende tot de rechtbank van eerste aanleg) aanhangig wordt gemaakt op grond van een territoriale bevoegdheid, bepaald door een plaats die zich bevindt op het grondgebied van een van de Vlaamse gemeenten gelegen buiten de Brusselse agglomeratie, wordt de gehele rechtspleging in het Nederlands gevoerd (artikel 3, lid 2).⁵⁸

⁵⁴ I. DIERCXENS, *l.c.*, 445.

⁵⁵ Beslagr. Brussel 9 oktober 1998, *P. & B.* 1999, 8; D. COOREMAN, *l.c.*, 106.

⁵⁶ D. COOREMAN, *l.c.*, 103.

⁵⁷ Brussel 23 juli 1998, *P. & B.* 1999, 20.

⁵⁸ G. CLOSSET-MARCHAL, 'Considérations sur l'emploi des langues devant les juridictions civiles, commerciales et du travail du premier degré', *Ann. Dr.* 1989, 180-183.

Het gerechtelijk arrondissement Brussel bestaat namelijk enerzijds uit de gemeenten van het tweetalig administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad (d.i. de Brusselse agglomeratie⁵⁹) en anderzijds uit de gemeenten van het Nederlandstalig administratief arrondissement Halle-Vilvoorde. In de rechtsleer worden de gemeenten die deel uitmaken van het tweetalig administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad (de Brusselse agglomeratie), aangeduid als *Brussel intra muros*. De gemeenten die deel uitmaken van het Nederlandstalig administratief arrondissement Halle-Vilvoorde, worden aangeduid als *Brussel extra muros*. Samen vormen deze administratieve arrondissementen het gerechtelijk arrondissement Brussel.⁶⁰

De gemeente Bever is gelegen in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde en wordt bijgevolg aangeduid als *Brussel extra muros*. Dan geldt de volgende regel: Uit de combinatie van artikel 3, 2de lid van de Taalwet Gerechtszaken en artikel 633 Ger. W. volgt dat het verzoekschrift tot aanstelling van de notaris gelast met de verkoop van een onroerend goed gelegen te Bever, in het Nederlands moet worden opgesteld en dit op straffe van nietigheid (artikel 40 Taalwet Gerechtszaken).

Met het verzoekschrift tot aanstelling van een notaris wordt een nieuwe rechtspleging gestart, die te onderscheiden is van de voorafgaande procedure die leidde tot het vonnis of het arrest dat als uitvoerbare titel dient. Op deze nieuwe rechtspleging moeten de regels van de Taalwet Gerechtszaken worden toegepast.⁶¹ De taal waarin de uitvoerbare titel is opgesteld, is dus niet van belang voor de bepaling van de taal van het verzoekschrift. De aanstelling van een notaris, die aan de beslagrechter wordt gevraagd, is dus aan andere taalvoorschriften onderworpen dan deze die gelden voor het bodemgeschil dat bij de rechtbanken of de vrederechter was ingeleid. Uiteraard is de taal van (de grosse van) een notariële akte op basis waarvan het beslag wordt gelegd, niet bepalend voor de taal waarin het verzoekschrift tot aanstelling van de notaris dient te worden opgesteld.⁶² Omdat het om een afzonderlijke procedure gaat, wordt dan ook geen toepassing gemaakt van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken: Wanneer de taal van het veroordelend vonnis niet deze is van de beslagrechter, dient enkel de taal van deze laatste in aanmerking te worden genomen.⁶³

3.2.4.4. Verkoopvoorwaarden en rangregeling

De uitvoering van een beschikking van de beslagrechter waarbij een notaris wordt gelast met de verkoop van een onroerend goed in het kader van een uitvoerend beslag, is onderworpen aan artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken. De aanstelling, door de Brusselse beslagrechter, van een notaris die gelast wordt met de verkoop van een onroerend goed, gelegen in

⁵⁹ Deze 19 gemeenten worden opgesomd in artikel 42, lid 2 van de Taalwet Gerechtszaken.

⁶⁰ C. DE BUSSCHERE, *l.c.*, 404.

⁶¹ I. DIERCXENS, *l.c.*, 445; L. LINDEMANS, *l.c.*, nr. 274.

⁶² C. DE BUSSCHERE, *l.c.*, 407.

⁶³ Brussel (vakantiekamer), 23 juli 1998, *P.&B.* 1999, 20.

een gemeente van het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde zal, om wettig te zijn, in het Nederlands dienen te gebeuren. De uitvoering van deze beschikking dient eveneens in het Nederlands te gebeuren. Niet alleen de verkoopsvoorwaarden en het proces-verbaal van toewijzing⁶⁴, maar ook de zwaarigheden op de verkoopsvoorwaarden⁶⁵, alsook de rangregeling en de (beslechting van de) zwaarigheden op de rangregeling moeten in het Nederlands opgesteld worden.⁶⁶ Onder de volgende titel wordt dieper ingegaan op de zwaarigheden op de verkoopsvoorwaarden.

3.2.4.5. Zwaarigheden met betrekking tot de verkoopsvoorwaarden

In de fase na de beschikking waarbij de notaris werd aangesteld, kan een geschil ontstaan over de door de notaris opgestelde verkoopsvoorwaarden. Omdat dergelijke geschillen de verkoop enorm kunnen vertragen stelt het Gerechtelijk Wetboek strenge vereisten aan de behandeling ervan. Overeenkomstig artikel 1582 Ger. W. zijn, in het geval van geschil over de verkoopsvoorwaarden, de geschillen alleen toegelaten indien zij worden aangebracht bij de notaris binnen acht dagen na de aanmaning tot inzage in de verkoopsvoorwaarden. Artikel 1624, tweede lid, 2° Ger. W. bepaalt bovendien dat geen hoger beroep kan worden ingesteld tegen vonnissen of beschikkingen, voor zover zij uitspraak doen over zwaarigheden omtrent de tenuitvoerlegging.⁶⁷ Onder zwaarigheden omtrent de tenuitvoerlegging (in de zin van artikel 1624, tweede lid, 2° Ger. W.) dient te worden verstaan: betwistingen of incidenten die rijzen na de beschikking tot aanstelling van een notaris en die betrekking hebben op de regelmatigheid van het beslag.⁶⁸ Het exploit van zwaarigheden moet worden opgesteld in de taal van de beschikking van de beslagrechter waarbij de notaris wordt aangesteld. Indien het exploit wordt opgesteld in de andere taal, zal artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken toepassing vinden.⁶⁹

3.2.5. Uitvoerend roerend beslag

Het uitvoerend roerend beslag wordt voorafgegaan door de betekening van de rechterlijke uitspraak krachtens dewelke het beslag gelegd wordt. Tevens wordt een bevel betekend (artikel 1499 Ger. W.). Net zoals bij het uitvoerend beslag op onroerend goed, is artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken van toepassing indien het beslag gelegd wordt krachtens een rechterlijke uitspraak. Het bevel en het beslagexploot dienen dan in de taal van het vonnis of het

⁶⁴ D. COOREMAN, *l.c.*, 108.

⁶⁵ I. DIERCXENS, *l.c.*, 446.

⁶⁶ C. DE BUSSCHERE, *l.c.*, 408.

⁶⁷ F. TOP, 'Waarom een vliegtuig neerschieten omwille van een navigatiefout?', (noot onder Brussel 5 maart 1997), *T. Not.* 1998, 251.

⁶⁸ Brussel 5 maart 1997, *T. Not.* 1998, 240-250; E. DIRIX, 'Zwaarigheden bij uitvoerend beslag onder derden', (noot onder Cass. 8 oktober 1992), *R.W.* 1992-93, 1090.

⁶⁹ Voor een toepassing: *infra* afdeling III, §2.

arrest opgesteld te worden. Wanneer het beslag wordt gelegd krachtens een notariële akte, is dit artikel niet van toepassing en rijst opnieuw de vraag naar het criterium ter bepaling van het taalgebruik. De meest logische en coherente oplossing is dat de ligging van het roerend goed de bevoegdheid van de beslagrechter en bijgevolg ook de taal van het bevel en het beslagexploot bepaalt (artikel 633 Ger. W.). Opnieuw kan een conflict ontstaan tussen artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken en artikel 633 Ger. W. Beide artikelen zijn immers van openbare orde.

Specifiek in het geval van het uitvoerend beslag op roerende goederen, kunnen zich een aantal incidenten voordoen. Zo biedt artikel 1522 Ger. W. de mogelijkheid om de goederen te verkopen op een plaats die meer geschikt is dan de veilingzaal van de gerechtsdeurwaarders of de dichtstbij gelegen openbare markt. De beslagrechter kan bijvoorbeeld toestemming verlenen voor een verkoop ter plaatse, gelet op het feit dat de verplaatsing van de goederen onevenredige kosten met zich zou brengen. Om dergelijke toestemming te verlenen, dient de beslagrechter geadieerd te worden op verzoekschrift, ondertekend door een advocaat of een gerechtsdeurwaarder (artikel 1522, eerste lid Ger. W.). In welke taal dient dit verzoekschrift opgesteld te worden? Een mogelijke oplossing om de taal van dit verzoekschrift te bepalen, is aan te knopen bij de plaats waar het beslag werd gelegd.⁷⁰ Maar wat als het beslag gelegd werd krachtens een rechtelijke uitspraak? In dat geval werd het beslagexploot opgesteld in de taal van het vonnis of arrest overeenkomstig artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken. De taal van de plaats van beslag is dan niet noodzakelijk dezelfde als de taal van de rechterlijke uitspraak en het beslagexploot. Het verzoekschrift zou dan in een andere taal worden opgesteld. Zou het daarom niet beter zijn om aan te sluiten bij de taal van het beslagexploot voor de bepaling van de taal van het verzoekschrift tot verkoop ter plaatse?

Een tweede incident in de uitvoering is het beslag buiten de woonplaats van de schuldenaar en bij een derde (artikel 1503 Ger. W.). Ook hiervoor dient de beslagrechter zijn toestemming te geven. Deze toestemming wordt gegeven op verzoekschrift, ondertekend door een gerechtsdeurwaarder of een advocaat. De bepaling van de taal waarin dit verzoekschrift dient opgesteld te worden, kan opnieuw aanleiding geven tot complexe situaties.

Een derde mogelijk incident in de uitvoering is de revindicatievordering. Wanneer goederen van een derde in beslag worden genomen, dan kan deze tegen het beslag in verzet komen en zijn eigendom revindiceren. De revindicatievordering wordt geregeld in artikel 1514 Ger. W. Hij die beweert geheel of ten dele eigenaar te zijn van in beslag genomen goederen moet de beslaglegger en de beslagene dagvaarden voor de beslagrechter, met aanzegging van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder.⁷¹ De taal waarin deze dagvaarding moet opgesteld worden, hangt af van de benadering van dit

⁷⁰ D. COOREMAN, *l.c.*, 114.

⁷¹ E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.* 2001, nr. 631, 372.

incident.⁷² Ofwel zal de taal van het beslagexploot doorslaggevend zijn omdat men ervan uitgaat dat de revindicatievordering een onderdeel is van de procedure van uitvoering. Ofwel kan de revindicatie beschouwd worden als een afzonderlijke, nieuwe procedure. In dat geval zal artikel 4 § 1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken toepassing vinden en is de taal waarin de dagvaarding wordt opgesteld niet noodzakelijk dezelfde als deze van het beslagexploot. Het Hof van Beroep te Brussel koos voor deze tweede oplossing in een arrest van 8 juli 1998.⁷³

3.2.6. *Uitvoerend derdenbeslag*

De schuldeiser die beschikt over een uitvoerbare titel, kan overgaan tot het leggen van uitvoerend beslag onder derden. Het voorwerp van dergelijk beslag bestaat uit bedragen en zaken die deze derde aan de schuldenaar is verschuldigd. Het beslag wordt rechtstreeks gelegd bij gerechtsdeurwaarderexploot. Teneinde de doeltreffendheid van deze executiemaatregel te verhogen, dient er geen voorafgaand bevel betekend te worden.⁷⁴ In welke taal dient dit exploot dan opgesteld te worden? Afhankelijk van de aard van de uitvoerbare titel – vonnis/arrest of notariële akte – zal artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken de taal bepalen.

Enkel indien de uitvoerbare titel een vonnis of arrest is, zal het beslagexploot in de taal van het vonnis of arrest opgesteld dienen te worden. Ook hier dient gewezen te worden op de tegenstrijdigheid tussen de artikelen 37 van de Taalwet Gerechtszaken en 633, tweede lid Ger. W. in het geval waarin beslag onder derden wordt gelegd krachtens een vonnis van de rechter uit het ene (Franse) taalgebied en de schuldenaar zijn woonplaats heeft in het andere (Nederlandse) taalgebied. Volgens artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken moet het exploot worden opgesteld in de taal van het vonnis (dus in het Frans), terwijl volgens artikel 633, tweede lid Ger. W., het exploot moet worden opgesteld in de taal van de woonplaats van de schuldenaar (dus in het Nederlands). Beide artikelen zijn van openbare orde zodat het moeilijk wordt om het ene dan wel het andere bij voorrang toe te passen.

Is de uitvoerbare titel daarentegen een notariële akte, is artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken niet van toepassing. De meest logische oplossing is de taal van het beslagexploot te bepalen aan de hand van de ligging van het vermogen van de beslagene: de rechter van de woonplaats van de beslagen schuldenaar is bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen inzake het beslag onder derden. Slechts indien de woonplaats van de schuldenaar zich in het buitenland bevindt of onbekend is, is de rechter van de plaats van de tenuitvoerlegging van het beslag bevoegd (artikel 633, tweede lid Ger. W.). Het algemene principe is dus dat de taal van het beslagexploot wordt bepaald aan de hand van het taalgebied waar de beslagen schuldenaar zijn woonplaats

⁷² D. COOREMAN, *l.c.*, 115.

⁷³ Brussel 8 juli 1998, *P. & B.* 1999, 5.

⁷⁴ E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.* 2001, nr. 785, 451-452.

heeft (en waar aldus zijn vermogen is gelegen). Slechts in tweede instantie, wanneer de schuldenaar niet in België woont of zijn woonplaats onbekend is, zal de taal van de plaats van het beslag in aanmerking worden genomen.

Tot de wet van 8 april 2003⁷⁵ (die artikel 633 Ger.W. wijzigde) werd de plaats (en bijgevolg ook de taal) van het beslag onder derden bepaald aan de hand van de woonplaats of de maatschappelijke zetel van de derde in wiens handen beslag werd gelegd.⁷⁶ De huidige regeling in artikel 633 Ger. W. steunt op de overweging dat het vermogen van de schuldenaar gelegen is in zijn woonplaats (artikel 2279 Burgerlijk Wetboek) en dat het feit dat de derde, in wiens handen beslag wordt gelegd, zijn woonplaats elders heeft, niet relevant is voor de situering van dat vermogen. De wijziging van artikel 633 Ger. W. heeft de bovenvermelde tegenstrijdigheid met artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken helaas niet uitgeschakeld.⁷⁷

De derde in wiens handen beslag wordt gelegd, moet binnen 15 dagen na het beslag zijn verklaring van derde-beslagene afleggen. Doet hij dit niet (tijdig), dan kan hij schuldenaar worden verklaard voor het geheel of voor een gedeelte van de oorzaken en kosten van het beslag (artikel 1542, eerste lid Ger.W.). Aangenomen wordt dat het hier gaat om een privaatrechtelijke sanctie die ertoe strekt de derde te sanctioneren voor zijn verzuim.⁷⁸ Het gaat niet om een incident van de tenuitvoerlegging, maar om een afzonderlijke procedure waarop artikel 4 § 1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken van toepassing is.

3.2.7. Fiscale en sociale beslagen

De gedwongen tenuitvoerlegging in het kader van diverse belastingschulden vereist in principe geen afzonderlijk vonnis van de rechtbank. Verschillende fiscale administratieve overheden beschikken immers over het voorrecht om zichzelf eigenmachtig een uitvoerbare titel te verschaffen.⁷⁹

Inzake directe belastingen is het kohier de uitvoerbare titel. Dit is een authentieke akte waarmee de administratie van financiën een titel tegen de belastingplichtige tot stand brengt en waarin zij haar wil te kennen geeft de betaling van de belasting te eisen. Het kohier is in essentie een lijst die de belastingplichtigen en het door hen verschuldigde bedrag aan voorheffing of belasting vermeldt.⁸⁰ Krachtens artikel 298 van het WIB, worden de kohieren opemaakt en *uitvoerbaar verklaard* door de leidinggevende ambtenaar van de

⁷⁵ B.S. 12 mei 2003.

⁷⁶ Voor een toepassing van deze oude regeling: Rb. Brussel (Beslagr.), 17 november 1998, *P.&B.* 1999, 22-23.

⁷⁷ D. COOREMAN, *l.c.*, 115.

⁷⁸ E. DIRIX, en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.*, 2001, nr. 778, 447.

⁷⁹ TH. ONGENAE en G. DE NEEF, *Het uitvoerend beslag en de invordering inzake directe belastingen*, Diegem, Ced. Samson, 1997, 7; J.P. BOURS en N. PIROTTE, 'Le titre exécutoire en droit fiscal, in *Exécutie ter discussie*, Brussel, 1991.

⁸⁰ B. VANERMEN, 'Principes inzake invordering van directe belastingen', in E. DIRIX en P. TAELEMAN (eds.), *Fiscaal executierecht*, Antwerpen, 2003, 3, nr. 3.

administratie bevoegd voor de vestiging van de belasting of door de door hem gedelegeerde ambtenaar. Door deze uitvoerbaarverklaring wordt het kohier een uitvoerbare titel in de zin van artikel 1494 Ger. W. De tenuitvoerlegging van deze titel kan zonder tussenkomst van de rechtbank gebeuren.

Zodra de kohieren uitvoerbaar zijn verklaard, wordt aan de belastingplichtige een aanslagbiljet gezonden.⁸¹ Geeft de belastingplichtige hieraan geen gevolg, dan ontvangt hij een aanmaning. Geeft hij hieraan evenmin gevolg, dan kan de ontvanger een dwangsbrief uitvaardigen.⁸² Samen met het dwangsbrief levert het kohier de grondslag voor de verdere executie.⁸³ Het kohier kan niet gelijkgesteld worden met een vonnis of arrest. Bijgevolg kunnen het aanslagbiljet, de aanmaning of het dwangsbrief niet gelijkgesteld worden met een akte van tenuitvoerlegging van een vonnis of arrest. Artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken is dus niet van toepassing.

Het dwangsbrief en het beslagexploot zijn echter wel akten van rechtspleging (ze gaan immers uit van een van de partijen of hun mandatarissen en staan onder controle van de beslagrechter). Bijgevolg is de Taalwet Gerechtszaken van toepassing. De administratie behandelt geschillen in de taal die ze verkiest, maar moet wel de Taalwet Bestuurszaken naleven. Van zodra wordt overgegaan tot uitvoering van het kohier in de vorm van een beslag, is de Taalwet Gerechtszaken van toepassing. Er moet rekening worden gehouden met de artikelen 1, 2, *2bis*, en 3 van die wet, in samenhang gelezen met artikel 633 van het Ger. W. De territoriale bevoegdheid van de beslagrechter in het kader van een fiscaal beslag wordt immers geregeld door artikel 633 Ger. W. en niet door artikel 632 Ger. W., dat de territoriale bevoegdheid regelt voor ieder geschil betreffende de toepassing van de belastingwet.⁸⁴

Dezelfde redenering wordt toegepast voor titels van de administratie der indirecte belastingen en voor sociale titels.⁸⁵ Dit betekent dat wanneer de beslagene in het Nederlandse taalgebied woont, de beslagrechter uit dat gebied bevoegd is en de procedure in de Nederlandse taal zal verlopen. Ook de akten van rechtspleging moeten dan in het Nederlands worden opgesteld.

3.2.8. *Pandbeslag*

Teneinde het voorrecht van de verhuurder uit artikel 20,1° van de Hypotheekwet kracht bij te zetten, voorziet artikel 1461 Ger. W. in de mogelijkheid van het pandbeslag. De verhuurder kan, wegens vervallen huurgelden, beslag doen leggen op de goederen die het verhuurde goed stofferen. Het pandbeslag is niets anders dan een vereenvoudigd bewarend beslag. De verhuurder (beslaglegger) heeft namelijk, in tegenstelling tot bij het

⁸¹ Artikel 136 KB/WIB 1992.

⁸² B. VANERMEN, *o.c.*, 49.

⁸³ E. DIRIX en K. BROECKX, 'Overzicht van rechtspraak, Beslagrecht, 1991-1996', *T.P.R.* 1996, nr. 205.

⁸⁴ K. BROECKX, 'De rol van de beslagrechter', in E. DIRIX en P. TAELEMAN (eds.), *Fiscaal executierecht*, Antwerpen, 2003, 177.

⁸⁵ D. COOREMAN, *l.c.*, 117.

gewone bewarend beslag, geen voorafgaande rechterlijke machtiging nodig. Hij dient echter wel een bevel tot betalen aan de huurder te betekenen één dag voor hij tot het pandbeslag overgaat.⁸⁶

Omdat het over een vorm van bewarend beslag gaat, is de taalregeling voor het pandbeslag dezelfde als voor het bewarend beslag. Dit betekent dat het beslagexploot geen akte van tenuitvoerlegging is in de zin van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken. Het pandbeslag wordt immers niet gelegd krachtens een vonnis of arrest. De ligging van de goederen zal determinerend zijn in de bepaling van de taal waarin het beslagexploot moet worden opgesteld. Het gaat met andere woorden om de toepassing van artikelen 1, 2, 2*bis* en 3 van de Taalwet Gerechtszaken in samenhang gelezen met artikel 633 Ger. W.⁸⁷

Welke taal dient gebruikt te worden voor de revindicatievordering na pandbeslag? Deze vraag kwam aan bod in een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 8 juli 1998.⁸⁸ Het Hof stelde dat de taal die gebruikt wordt voor een pandbeslag zonder gevolg is voor de taal die gebruikt moet worden voor de revindicatievordering, aangezien laatstgenoemde vordering een nieuwe procedure is in vergelijking met het beslag. Het exploot van pandbeslag werd opgesteld in de Franse taal. De dagvaarding in revindicatie (in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad) werd ook in het Frans opgesteld, maar betekend aan verweerders (beslagleggers) met woonplaats te Oostende. Ondanks de woonstkeuze van verweerders in de Brusselse agglomeratie, werd de dagvaarding in revindicatie nietig verklaard wegens niet in het Nederlands opgesteld. Verweerders hadden hun woonplaats in Oostende. De gekozen woonplaats te Brussel is slechts een juridische constructie, die niet tot gevolg kan hebben dat de partijen aan (de openbare orde) voorschriften van de Taalwet Gerechtszaken ontsnappen. Ingevolge artikel 4 § 1, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken moet een inleidende akte in dat geval in het Nederlands worden opgesteld.

3.2.9. *Bijzondere gevallen*

3.2.9.1. **Beslagberichten**

Bij beslag op roerende of op onroerende goederen dient de gerechtsdeurwaarder die het heeft gelegd, binnen vierentwintig uur na de akte, aan de griffier van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats van het beslag, en in voorkomend geval, van de woonplaats van de beslagene, een beslagbericht te zenden (artikel 1390 Ger. W.). Op die manier wordt op de griffie van de beslagrechter een publiciteit voor de gelegde beslagen georganiseerd.⁸⁹ Belangrijk is te weten of deze beslagberichten onder de

⁸⁶ E. DIRIX, en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.* 2001, nr. 476, 300-301.

⁸⁷ *supra* §1 Bewarend beslag in het algemeen.

⁸⁸ Brussel 8 juli 1998, *P. & B.* 1999, 5.

⁸⁹ E. DIRIX, en K. BROECKX, *Beslag*, in *A.P.R.* 2001, nrs. 104 e.v., 76 e.v.

toepassing van de Taalwet Gerechtszaken vallen. De Taalwet Gerechtszaken is van toepassing op akten van rechtspleging (en akten van tenuitvoerlegging). De vraag rijst dan of het beslagbericht kan beschouwd worden als een dergelijke akte.

Volgens het Hof van Cassatie is een akte van rechtspleging 'een akte in het kader van een gerechtelijke procedure of onder controle van het gerecht, uitgaande van de partijen, hun mandatarissen of de medewerkers van de rechter'.⁹⁰ Het beslagbericht gaat uit van de gerechtsdeurwaarder die beschouwd moet worden als mandataris van de beslaglegger. Bovendien is de beslagrechter, in toepassing van artikel 1396 Ger. W., bevoegd om te oordelen over eventuele geschillen betreffende de inhoud van het beslagbericht en dient hij na te gaan of de gerechtsdeurwaarder, overeenkomstig artikel 1391 Ger. W., de beslagberichten wel heeft nagekeken alvorens beslag te leggen. Met andere woorden: de beslagberichten vallen onder controle van de rechter. Bijgevolg zijn het akten van rechtspleging waarop de Taalwet Gerechtszaken van toepassing is.

Het beslagbericht is een akte van rechtspleging, maar kan tevens als een akte van tenuitvoerlegging beschouwd worden. Er is namelijk de wettelijke verplichting van registratie, mededeling en raadpleging van een aantal gegevens in het kader van het beslag: identiteit en woonplaats van de beslaglegger, van de beslagene en in voorkomend geval van de derde bij wie het beslag geschiedt, de geboortedatum van de beslagene, de datum en de plaats van het beslag, in voorkomend geval de datum van betekening aan de beslagene, de aard en het bedrag van de schuldvordering, eventuele redenen van voorrang en de beschrijving van de inbeslaggenomen goederen (artikel 1390 e.v. Ger. W.). Deze verplichting wordt nagekomen (uitgevoerd) door het opmaken van beslagberichten.⁹¹

Het beslagbericht is dus onderworpen aan de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken en dient opgesteld te worden in de taal waarin ook het beslagexploot werd opgesteld.

3.2.9.2. De collectieve schuldenregeling

De wet van 5 juli 1998 op de collectieve schuldenregeling voegde in het Gerechtelijk Wetboek, onder titel IV, de artikelen 1675/2 tot en met 1675/19 in. De Taalwet Gerechtszaken is van toepassing op deze procedure. Het gaat immers om akten van rechtspleging.⁹²

⁹⁰ Cass. 28 april 1988, *Arr. Cass.* 1987-88, nr. 527.

⁹¹ D. COOREMAN, *l.c.*, 117.

⁹² D. COOREMAN, *l.c.*, 117. Voor een uitgebreidere uiteenzetting over de taalwetgeving en de collectieve schuldenregeling, zie B. DE GROOTE, 'Tien knelpunten inzake collectieve schuldenregeling', in G. MARTYN (ed.), *Beslag en collectieve schuldenregeling*, Brussel, Larcier, 2005, 95-97.

3.3. IMPLICATIES VAN DE TAAIWET GERECHTSZAKEN OP DE PRAKTIJK

3.3.1. Nietigheid als sanctie

De schending van een bepaling uit de Taalwet Gerechtszaken heeft de nietigheid van de akte van rechtspleging tot gevolg (artikel 40 Taalwet Gerechtszaken). Deze wet is immers van openbare orde en de naleving ervan wordt door de rechter ambtshalve gecontroleerd. Alle schriftelijke en mondelinge akten van rechtspleging, ongeacht of ze uitgaan van de partijen dan wel van een magistraat, zijn het voorwerp van deze ambtshalve controle.⁹³ De uitgesproken nietigheid treft zowel de vorm als de inhoud van de akte.⁹⁴ Echter, ieder tegensprekelijk en niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest dekt de nietigheid van de voorafgaande akten van rechtspleging (artikel 40, tweede lid Taalwet Gerechtszaken). Ten gevolge van deze verzachting op de nietigheidssanctie kunnen alle akten van rechtspleging aldus van nietigheid ontheven worden. In de rechtsleer en (vooral) in de rechtspraak werden een aantal voorwaarden omschreven waaraan een vonnis of arrest moet voldoen om de nietigheid van een voorafgaande akte van rechtspleging (bijvoorbeeld een beslagexploot) te dekken overeenkomstig artikel 40, tweede lid van de Taalwet Gerechtszaken:⁹⁵

Deze voorwaarden zijn de volgende:

- Het vonnis of arrest moet op tegenspraak geveld zijn, mag geen louter voorbereidend karakter hebben⁹⁶ en moet definitief zijn⁹⁷;
- De partijen hebben bovendien niet de nietigheid opgeworpen⁹⁸ en ze hebben hierover geen voorbehoud gemaakt⁹⁹;
- Artikel 41 van de Taalwet Gerechtszaken moet zijn nageleefd. Het vonnis of arrest dient dus melding te maken van de regels van de Taalwet Gerechtszaken, die toegepast werden voor het opmaken van de akten van rechtspleging die het vonnis of arrest voorafgingen¹⁰⁰;
- Het vonnis of arrest mag zelf niet nietig zijn wegens schending van de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken.¹⁰¹

⁹³ Cass. 28 februari 1938, *Arr. Verbr.* 1938, 37, *Pas.* 1938, I, 74; *J.T.* 1938, 259; L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, 'Wet Talen Gerechtszaken, art. 40', *l.c.*, nr. 2.

⁹⁴ Cass. 13 februari 1984, *Arr. Cass.* 1983-84, nr. 323; *Pas.* 1984, I 664.

⁹⁵ L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 261; L. LINDEMANS en M. VAN REYBROUCK, 'Wet Talen Gerechtszaken, art. 40', *l.c.*, nr. 5.

⁹⁶ Cass. 1 februari 1994, *Arr. Cass.* 1994, nr. 58; Cass. 20 april 1994, *Arr. Cass.* 1994, nr. 188; Cass. 9 december 1994, *Arr. Cass.* 1994, nr. 544.

⁹⁷ H. DE TERMICOURT, 'Beschouwingen over de wet van 15 juli 1935', *R.W.* 1935-36, 66.

⁹⁸ Cass. 15 januari 1940 *Arr. Verbr.* 1940, 5; Cass. 18 januari 1954, *Arr. Verbr.* 1954, 344; Cass. 17 januari 1966, *Pas.* 1966, I, 638; Cass. 9 december 1994, *Arr. Cass.* 1994, nr. 544; Cass. 24 juni 1997, *Arr. Cass.* 1997, nr. 297.

⁹⁹ Cass. 19 oktober 1993, *Arr. Cass.* 1993, nr. 409.

¹⁰⁰ Cass. 2 maart 1948, *Pas.* 1948, I, 137.

¹⁰¹ Cass. 4 oktober 1937 *Arr. Verbr.* 1937, 102.; Cass. 9 december 1994, *Arr. Cass.* 1994, nr. 544; Cass. 24 juni 1997, *Arr. Cass.* 1997, nr. 297.

Tot de wet van 3 augustus 1992¹⁰² speelde artikel 862 § 1, 10° Ger. W. een rol bij de nietigheidsregeling. Samen met artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken, bepaalde dit artikel de sancties in geval van schending van laatstgenoemde wet.¹⁰³ In de huidige regeling is de materie van het gebruik der talen uitdrukkelijk uit het Gerechtelijk Wetboek gesloten en maakt ze deel uit van de gerechtelijke organisatie. De sanctie voorgeschreven door artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken voorziet, in tegenstelling tot artikel 862 Ger. W., niet in een mogelijkheid van dekking. Ongeacht of er belangenschade is, wordt de schending van de Taalwet Gerechtszaken gesanctioneerd door nietigheid, in voorkomend geval ambtshalve door de rechter uit te spreken.¹⁰⁴ De uit te spreken nietigheid wordt dus niet langer beheerst door de artikelen 860 e.v. Ger. W., maar is uitsluitend bepaald in artikel 40 van de Taalwet Gerechtszaken.

3.3.2. Gevolg van de nietigheidssanctie

De nietigverklearde akten stuiten de verjaring en de termijnen van rechtspleging die zijn toegekend op straffe van verval (artikel 40, derde lid Taalwet Gerechtszaken). De stuiting heeft tot gevolg dat een nieuwe termijn van verjaring of rechtspleging begint te lopen vanaf het vonnis of arrest dat de nietigheid heeft vastgesteld.¹⁰⁵

Een interessant toepassingsgeval van stuiting van een termijn van rechtspleging is terug te vinden in een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 5 maart 1997.¹⁰⁶ De feiten kunnen als volgt worden samengevat. Op initiatief van een spaarbank wordt bij gerechtsdeurwaarderexploot de dato 8 september 1995 uitvoerend beslag gelegd op een villa met bijhorende grond gelegen te Ternat. Bij beschikking de dato 10 oktober 1995 wordt door de beslagrechter te Brussel een notaris aangesteld die overgaat tot opstelling van de verkoopsvoorwaarden van het onroerend goed. Op 17 januari 1996 wordt de beslagene aangemaand om inzage te nemen van het lastenboek en de verkoopsvoorwaarden. Door de beslagene wordt op 23 januari 1996 een exploit van zwaarigheden in de Franse taal betekend aan de notaris. Bij vonnis van 15 maart 1996 wordt dit exploit van zwaarigheden door de beslagrechter nietig bevonden op grond van de artikelen 37 en 40 van de Taalwet Gerechtszaken wegens opgesteld in de Franse taal. Tevens wordt de notaris opnieuw aangesteld en worden twee nieuwe verkoopdagen vastgesteld. Het vonnis wordt op 4 april 1996 aan de beslagene betekend. Op 25 maart 1996 werd reeds een nieuw exploit van zwaarigheden aan de notaris betekend,

¹⁰² B.S. 31 augustus 1992.

¹⁰³ G. CLOSSET-MARCHAL, *l.c.*, 194; R. DE CORTE en B. DECONINCK, 'Nietigheden na de wet van 3 augustus 1992, toilettage of revolutie?', in *Vernieuwd gerechtelijk recht*, Kluwer, 1992, 162.

¹⁰⁴ Rb. Luik, 2 oktober 1997, *P.&B.* 1999, 12.

¹⁰⁵ Corr. Gent, 2 juni 1939, *Comm. Fl.* 1939, 86; Cass. 6 april 1949, *Pas.* 1949, I, 269; L. LINDEMANS, *o.c.*, nr. 262.

¹⁰⁶ Brussel, 5 maart 1997, *T. Not.* 1998, 240, noot F. TOP.

ditmaal in de Nederlandse taal. Ondanks dit tweede exploit, gaat de notaris over tot de openbare verkoop van het onroerend goed. Het proces-verbaal van toewijzing wordt aan de beslagene betekend op 24 juni 1996. Beslagene reageert hierop met een dagvaarding tot nietigverklaring van de verkoop wegens schending van artikel 1582 Ger. W. Dit artikel bepaalt dat geschillen over de verkoopsvoorwaarden enkel toegelaten zijn, indien ze binnen acht dagen na de aanmaning bij de notaris aangebracht worden. Op 15 juli 1996 beslist de beslagrechter te Brussel dat de termijn van acht dagen om zwaarigheden aan te brengen *niet* wordt gestuit door de nietigverklaring van het eerste exploit van zwaarigheden, zodat het tweede exploit laattijdig werd betekend. Volgens de beslagrechter had de notaris artikel 1582 Ger. W. niet overtreden.

De centrale vraag in deze casus is de volgende: Is de termijn van acht dagen uit artikel 1582 Ger.W. een termijn van rechtspleging (1) en zo ja, is deze termijn toegekend op straffe van verval (2)? Indien beide deelvragen bevestigend beantwoord worden, zal de termijn immers gestuit worden krachtens artikel 40, lid 3 van de Taalwet Gerechtszaken.¹⁰⁷ Deze stuiting kan belangrijke gevolgen hebben voor de partijen bij het beslag.

1. Het Hof van Beroep te Brussel oordeelt dat de termijn uit artikel 1582 Ger.W. een termijn van rechtspleging is. Het aanbrengen van zwaarigheden bij de notaris gebeurt onder controle van de beslagrechter en is dus een proceshandeling zodat de termijn waarbinnen deze gesteld moet worden een termijn van rechtspleging is.

2. Omdat na het verstrijken van deze termijn van acht dagen geen geschil meer kan worden toegelaten over de verkoopsvoorwaarden, gaat het bovendien om een vervaltermijn. Beide deelvragen zijn bevestigend beantwoord, zodat toepassing van artikel 40, derde lid van de Taalwet Gerechtszaken kan gemaakt worden. Het gevolg voor de beslagene is dat de nietigverklaring op 15 maart 1996 van het eerste exploit van zwaarigheden de termijn heeft gestuit. Dit betekent dat op 16 maart 1996 een nieuwe termijn van acht dagen begon te lopen, zodat het tweede exploit tijdig aan de notaris werd betekend. De notaris diende derhalve rekening te houden met dit exploit van zwaarigheden en diende een proces-verbaal van zwaarigheden op te stellen om de beslagrechter daarover te laten oordelen.

4. BESLUIT

De taalregeling in procedures van beslag is verre van eenvoudig. De wetgeving is niet steeds duidelijk en de rechtspraak is niet eenvormig. Nagenoeg bij elke vorm van beslag kunnen er problemen rijzen met betrekking tot de taal van het verzoekschrift, het bevel, het exploit, de akte houdende (derden)verzet, enzovoort. Omdat een schending van de bepalingen uit de Taalwet

¹⁰⁷ F. TOP, *l.c.*, 251-256.

Gerechtszaken de (ambtshalve) nietigheid van de akten van rechtspleging tot gevolg heeft, is het cruciaal om te weten in welke taal een akte moet worden opgesteld. In de huidige situatie heerst er echter veel rechtsonzekerheid voor de rechtsonderhorige.

Met betrekking tot het bewarend beslag is het criterium ter bepaling van de taal, de ligging van de goederen die het voorwerp van het beslag zullen uitmaken. Er rijzen geen specifieke problemen bij de toepassing van de Taalwet Gerechtszaken op het bewarend beslag.

De taal waarin de procedure van het derdenverzet wordt gevoerd, was lange tijd het voorwerp van een discussie in de rechtspraak en de rechtsleer. Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat het derdenverzet een nieuwe procedure is, zodat de taal bepaald wordt door de woonplaats van de (meerderheid van de) verweerder(s).

Eén van de meest opvallende problemen met betrekking tot het uitvoerend (roerend, onroerend of derden-) beslag is de tegenstrijdigheid tussen artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken en artikel 633 Ger. W. Volgens het eerste artikel dienen de akten van tenuitvoerlegging opgesteld te worden in de taal van de rechtspleging, terwijl volgens het tweede artikel de taal van de akten bepaald wordt door de ligging van de goederen die het voorwerp van het beslag zullen uitmaken. Omdat beide artikelen van openbare orde zijn, is het niet mogelijk om het ene wel en het andere niet toe te passen. Een tussenkomst van de wetgever op dit vlak is gewenst. Zo zou artikel 633 Ger. W. van toepassing kunnen verklaard worden in alle gevallen, ook deze waarin een vonnis of arrest wordt tenuitvoergelegd. In dat geval zou de taal waarin het beslag plaatsvindt, bepaald worden door de ligging van het onroerend goed of, wanneer het gaat om roerende goederen (artikel 2279 B.W.), door de woonplaats van de beslagene (dit is immers de plaats waar zijn vermogen is gesitueerd). Een nadeel aan deze oplossing is dat er niet steeds continuïteit in de taal zal zijn.

Wanneer uitvoerend beslag wordt gelegd op basis van een authentieke akte, wordt de taal bepaald door de ligging van de goederen die het voorwerp van het beslag zullen uitmaken. Een authentieke akte is immers geen vonnis of arrest in de zin van artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken, zodat de taal waarin de akte is opgesteld niet ter zake doet bij de bepaling van de taal van de beslagprocedure.

Met betrekking tot het uitvoerend beslag op onroerend goed moet gewezen worden op het feit dat, overeenkomstig de Wet Hypothecair Krediet, in bepaalde gevallen een procedure tot minnelijke schikking voor de beslagrechter gevoerd dient te worden. Deze procedure is onderworpen aan de Taalwet Gerechtszaken. Ook de aanstelling van een notaris gelast met de verkoop van het onroerend goed, het opstellen van het proces-verbaal van toewijzing en de rangregeling gebeuren in de taal van de rechtspleging.

In het kader van een uitvoerend beslag op roerende goederen kunnen zich specifieke incidenten voordoen, zoals het beslag bij een derde, de revindicatievordering en de verkoop ter plaatse. De tegenstrijdigheid tussen

artikel 633 Ger. W. en artikel 37 van de Taalwet Gerechtszaken kan de bepaling van de taal in deze gevallen zeer moeilijk maken.

In het kader van het fiscaal beslag en het pandbeslag doen er zich geen specifieke problemen voor met betrekking tot de toepassing van de Taalwet Gerechtszaken.

Beslagberichten moeten opgesteld worden in de taal van het vonnis of arrest in het kader waarvan het beslag werd gelegd.

De vraag of een bepaalde akte een geding inleidt dan wel verderzet, kan soms niet eenvoudig worden beantwoord. De rechtspraak zorgt in dit geval voor een oplossing, zoals dat gebeurd is voor het (derden)verzet en de procedure tot aanstelling van een notaris gelast met de verkoop van een onroerend goed in het kader van een uitvoerend beslag. Een tussenkomst van de wetgever, met het oog op meer rechtszekerheid, is ook hier wenselijk. De rechtspraak is immers niet onveranderlijk.

Zoals ook in de rechtsleer werd aangehaald, kan specifiek met betrekking tot de situatie in Brussel, de vraag worden gesteld waarom daar niet enkel tweetalige beslagrechters worden benoemd. Een herinvoering van de tweetalige kamers in Brussel zou de efficiëntie en de snelheid van de rechtsbedeling enkel maar ten goede komen. Een vertaling van de stukken zou niet langer nodig zijn waardoor heel wat tijd en kosten worden gespaard.¹⁰⁸

¹⁰⁸ D. COOREMAN, *l.c.*, 121.